

Chanuka: Battling The Darkness Of The World2) תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף ח עמוד א

אמר רב חנן בר רבא: קלנדא - ח' ימים אחר תקופה, סטרנורא - ח' ימים לפני תקופה, וסימנך: אאחור וקדם צרתני וגו'. ת"ר: לפי שראה אדם הראשון יום **שמתמעט והולך**, אמר: אוי לי, שמא בשביל שסרחתי עולם **חשוק בעדי וחוזר לתוהו ובוהו**, וזו היא מיתה שנקנסה עלי מן השמים, עמד וישב ח' ימים **בתענית [ובתפלה]**, כיון שראה תקופת טבת וראה יום **שמאריך והולך**, אמר: מנהגו של עולם הוא, הלך ועשה **שמונה ימים טובים**, לשנה האחרת עשאן לאלו ולאלו ימים טובים, הוא קבעם לשם שמים, והם קבעום לשם עבודת כוכבים.

1) תלמוד בבלי מסכת שבת דף כא עמוד ב

והמהדרין מן המהדרין, בית שמאי אומרים: יום ראשון מדליק שמנה, מכאן ואילך **פוחת והולך**; ובית הלל אומרים: יום ראשון מדליק אחת, מכאן ואילך **מוסיף והולך**.

מאי חנוכה? דתנו רבנן: בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה תמניא אינון, דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון. שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס **והדליקו ממנו שמונה ימים**. לשנה אחרת קבעום ועשאום ימים טובים בהלל והודאה.

4) בראשית רבה (וילנא) פרשת בראשית פרשה ב

ד"ר ש"ש בן לקיש פתר קריא בגליות, והארץ היתה תהו זה גלות בבל... ובהו זה גלות מדי... וחושך זה גלות יון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן שהיתה אומרת להם, כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלהי ישראל, על פני תהום זה גלות ממלכת הרשעה שאין להם חקר כמו התהום...

3) בראשית פרשת בראשית פרק א

(ב) וְהָאָרֶץ הָיְתָה תְהוֹ וְבוֹהוּ וְחֹשֶׁךְ
עַל-פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת
עַל-פְּנֵי הַמַּיִם:

5) ספר נר מצוה חלק ב - עניני חנוכה

Statue of MaHaRaL

Rabbi Judah Loew (1520-1609) of Prague, also known as the MaHaRaL was an important Talmudic scholar, mystic, and philosopher, who served for most of his life as the leading Rabbi in the Prague. He is the author of an important supercommentary on Rashi called *Gur Aryeh*, as well as many mystical works such as *Tiferet Yisrael*, *Netzach Yisrael*, *Ner Mitzvah*, *Derech Chaim*, and *Ohr Chadash* (adapted from www.wikipedia.com)

וראוי היה זה שיהיה בכ"ה בכסליו, שאז האור יוצא. כי בכ"ה באלול נברא האור בעולם, כי העולם נברא באחד בתשרי, ובו נברא האדם, שנברא בששי [של] ימי בראשית. והאור שנברא ביום ראשון (בראשית א, ג) היה זה בכ"ה באלול, שנברא האור. ויש לאור ד' גבולים... והנה התחלת האור שיוצא מן החשיכה הוא בכ"ה כסליו, כי בריאת אור עולם בזמן שהוא שוה היום עם הלילה, וזה היה בכ"ה באלול... אם כן התחלת האור הוא בכ"ה בכסליו, שאז מתחיל האור להתגבר. ולפיכך נעשה הנס בשמן, והיה האור בכ"ה [בכסליו], אף שלא היה שמן להדליק. והיה הנס כל שמונה, כאשר אותו זמן הוא מיוחד להתחלת האור.

תרומת הדשן סימן קצה

שאלה: בכמה עיירות נוהגים היהודים לשלוח דורונות לכומרים ולשלטונים ביום שמיני לניתל כשמתחדשין להם השנה, יש חשש זהירות בדבר או לאו? תשובה: יראה דיש ליזהר בזה שלא ישלחו ממש באותו יום אלא יום קודם או אחריו. וכן העתיק אחד מן הגדולים... אמנם כמדומה לי שעכשיו מקפידין הם ביום שלאחריו. דעיקר כוונתם מה שחפצים בדורונותם ביום שמיני דקלנ"ד, היינו משום דסמנין להו מלתא לכל השנה כולה, כמו שאנו מסמנין כמה מילי לסימן טוב ויפה בר"ה שלנו, ולהבדיל בין הטמא ובין הטהור. ולכך ביום שלאחרי כן מאי דהוי הוי, אבל ביום שלפניו כשמעריב היום קצת מתקבל להם... ואשכחן פ"ק דע"ז / דף ו' ע"ב / דר' יהודה לא חייש לאזיל ומודה משום איבה. וכ"ש בזמן הזה דלא שכיחי כולי האי דאזלי ומודו. ואף דכתבינן / דכתבינן / לעיל דעיקר כוונתם למסימין מילתא ולא בשביל יראתם ביום הזה, ואפילו אי לא הוי להו יום אד כל עיקר הוה מסמנא להו מילתא משום התחלת שנתם.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות עבודת כוכבים סימן קמח סעיף יב

הגה... ועוד דאית בזה משום איבה אם נפרוש עצמנו מהם ביום חגם, ואנו שרויים ביניהם וצריכים לשאת ולתת עמהם כל השנה. ולכן אם נכנס לעיר ומצאם שמחים ביום חגם, ישמח עמהם משום איבה דהוי כמחניף להם (הכל בטור). ומ"מ בעל נפש ירחיק מלשמוח עמהם אם יוכל לעשות שלא יהיה לו איבה בדבר. (ב"י בשם הר"ן) וכן אם שולח דורון לעובד כוכבים בזמן הזה ביום שמיני שאחר ניט"ל שקורין ניי"א יא"ר שיש להם סימן אם יגיע להם דורון בחג ההוא, אם אפשר לו ישלח לו מבערב; ואם לא, ישלח לו בחג עצמו (ת"ה סימן קצה"ה).

קדושת לוי קדושות לחנוכה קדושה ראשונה

...דהנה צריכין להבין למה עשאו יום טוב וקבעו בהלל ובהודאה על הנס דשמונת ימי חנוכה ודפורים, ולא עשאו יום טוב ביום מלחמות סיסרא, וביום מלחמות סנחרב אשר היה נס גדול שרצה האל יתברך לעשות חזקיהו משיח וכו' (סנהדרין צד, א), וביתר נסים שבכל יום. אלא, הנס שראו אבותינו ונביאים הקדמונים ואנשי כנסת הגדולה שעשה גם כן פעולה במעשינו הטובים, שאלו החסדים נתגלה בכל שנה ושנה ובכל דור ודור ומאירים אלו הנסים לפי גודל מעשיהם אשר עשו הקדמונים שיתגלה תמיד, עשאו יום טוב

שו"ת כתב סופר אורח חיים סימן קלו

וכן אמרו ז"ל יכול יהי' יושב ובטל ת"ל כי יברכך בכל אשר תעשה שיעשה אדם מה שבכחו לעשות ומצוה ה' ברכתו במע"י אבל אינו נותן יש מאין ולמעט בניסא ולקרב יותר אל הטבע עדיף, וכן הי' נס חנוכה בנרות ובמלחמה רבים ביד מעטים הגם שבעיניהם ראו שא"א בטבע לנצח לא סמכו לגמרי על נסי ה' אלא שלחמו ביום קרב ושמנו בה' מבטחם כי הוא ית"ש איש מלחמה ולא לגבורים המלחמה.

Rav Abraham Yitzchak Hakohen Kook
Ma'amarei Ha Re'iyah p. 152-153

The
Indomitable Light
of Israel

THE CRUSE OF OIL

When the kingdom of the Hasmoneans was victorious, they searched and found only one cruse of oil with the seal of the high priest intact. It had enough oil to light the candelabrum for one day, but a miracle occurred and they lit [the candelabrum] with it for eight days.
Shabbat 21b

The impurity of the oils, the moral and theological corruption that infiltrated the camp of Israel under the sovereignty of the Greeks, was a fearful tragedy which affected the very soul of the nation. Among "the wonders of Him Who is perfect in knowledge" (Job 37:16) is that even the principles which sprout from the deepest foundation of the Torah, such as the unity of God and faith in Him, were impaired by the struggle with the yoke of the Greek spirit. Just as every *kohen* amidst the people of God is prepared to teach the Lord's statutes and laws, to demonstrate the substance of a sacred and pure life as an example to the entire nation, so, too, within every Jew is a priestly aspect, because in their collectivity

the Jews are "a kingdom of priests and a holy nation" (Ex. 19:6). The inner desire to sanctify life, to acquire knowledge of the Torah, and to abide by its teachings is concealed deep in the Jewish heart.... The priesthood per se, which encompasses every walk of life and the full breadth of pure knowledge, also stood to be profaned by the Greeks.

But still deeper in the heart, the light of the Jewish soul dwells. The inner bond of the Jew (which appears in full strength in the collective nation) with the fundamental faith in the name of the Lord, God of Israel, and the firm, venerable will not to abandon his lifegiving faith, lies hidden there. This is the inner Jewish world exemplified by the high priest, who enters the holy of holies on Yom Kippur, the sacred day divorced from all mundane concerns. The Greeks were unable to contaminate that inner world, that small cruse with the seal of the high priest. No power or force can uproot *Klal Yisrael's* deep inner bond with the Lord, God of Israel; "Many waters cannot quench love, nor can the rivers drown it" (Songs 8:7).

But when the cruse remains insignificant, when faith is buried in the heart and does not actively influence life, how can it survive? Since life was already following a path foreign to the inner faith, could not the final remnant be extinguished by the mound of ashes of the strange lifestyle heaped upon it? Yet the concealed spark of light possesses wondrous power. The spark encounters lifestyles contrary to its very substance, beliefs widely held by people unaware that their creeds contradict that which is buried deepest in their souls. Nevertheless, the hand of God will be revealed through His actions with His chosen nation. The small spark shall be kindled and shall totally consume all the foreign lifestyles and contradictory beliefs which have been heaped upon it. It shall extend throughout all avenues of life, returning the heart of Israel to its Father in heaven. The normative religious forces will gather sufficient strength to resurrect Israel and enlighten it for an intermittent period until a new era arrives, an era of new light on Zion, a day suffused with the

grace of God. "But to Zion a redeemer shall come and to them that turn from transgression in Jacob, says the Lord" (Is. 59:20). At that time of confusion, when Greek lifestyles infiltrated Eretz Yisrael, the inner spark of faith which remained buried deep in the Jewish heart was symbolized by that small cruse of oil with the seal of the high priest, which had escaped contamination by foreigners. But can its light endure when the predominant lifestyle does not strengthen it, disseminate it, or make it felt in the heart? It is a small cruse that contains enough oil for only one day, one hour, one moment of exaltation when man is raised from the baseness of life by the inner light of the bond of faith in the name of the Lord, God of the universe. But without a steadfast commitment to a Torah way of life, he shall quickly fall. Yet a miracle occurred. Although life was then unprepared to be impregnated with the holy light of the principal faith, nevertheless, by the force of God's hand and His commitment not to abandon His people for the sake of His great name, the small cruse furnished enough oil to burn for eight days. The eight days represent the passing of the present era and the advent of the splendid future age of sanctity, when "the earth shall be filled with knowledge of the Lord as the waters cover the sea" (Is. 11:9).

Ma'amarei HaRe'iyah, pp. 152-3

WHEN THE GREEKS ENTERED THE SANCTUARY

Dr. Moshe Zeidel, Bible scholar and Hebrew etymologist, who studied with the Rav in Boisk, related how the Rav explained the Talmudic statement "When the Greeks entered the sanctuary, they ritually contaminated all the oils" (*Shabbat* 22a): True, the Talmud says, "The beauty of Japheth [forefather of the Greeks] shall dwell in the tents of Shem [forefather of the Jews]" (*Megillah* 9b), but this refers only to the tent, which is the outer region of the house. The sanctuary, on the other hand, the interior, is reserved for the pure spirit of Israel, and nothing foreign may enter. We may utilize the